

мої дійсності, а лише її «трофейним» відтворенням, споживанням.

Стародавнє суспільство в міфах виявляло «повстання поезії проти прози», але разом з тим створювало «неясний абрис примирення цих сторін» [8, с. 427], коли людина зможе довіритися самостійному життю об'єктивного світу. Сучасне суспільство бажає бути царством свободи поза царством необхідності, але тому, навпаки, залишається голою прозою, у цьому криється сутність її алогізму, втрата історичної пам'яті, розрив часів. Лише другий шлях виходить на *продуктивність вищого порядку*, розумну нескінченність, коли гола проза перетворюється на поезію, дійсне мистецтво – свободне людське самоздійснення своєї суспільної природи як необхідності.

Висновки

Сучасна масова свідомість і ідеологія позначена рисами міфологізації мислення і світовідчуття. Проте сучасна зміфологізована свідомість є набагато складнішою, ніж її прадавній аналог.

Сучасна міфологія, на відміну від міфології прадавньої, – це справжній конгломерат різноманітних елементів, які містять не тільки архаїку, але й квазіміфологічні, раціоналізовані та надідеологізовані елементи. Людське вірування, яке у прадавній міфологічній свідомості засновувалося на безпосередньому чуттєвому відтворенні реальності, у сучасній міфології опосередковане складною системою специфічно раціоналізованих (через обернені форми субстанційних відносин) взаємозв'язків з ідеологією.

Якщо синкретизм архаїчної міфологічної свідомості розумівся у якості специфічної форми цілісності, яка містила в собі органічну єдність знання про матеріальне й ідеальне, природне і культурне, реальне й фантастичне, то новітня міфологічна свідомість на тлі наукової раціональності втрачає подібну цілісність, й виявляється фрагментарно на різних рівнях й у різних формах суспільної свідомості. Фіксується й кілька шляхів формування сучасного міфу, один з яких, що створюється внаслідок відповідних змін сус-

пільно-економічного, технологічного та культурологічного характеру (у їх впливі на суспільну та індивідуальну свідомість), та інший, – через нав'язування, легітимізацію, ідеологію. При цьому кризові явища в суспільстві зазвичай передують такій «міфотворчій практиці». Під час кризи відбувається своєрідне «повернення» до історично минулих способів розуміння та засвоєння дійсності. Водночас існує й міфологія владних режимів, певна сукупність міфів, створених відповідними інституціями, що мають право на легітимізацію знання. Це силоміць нав'язані соціальні міфи, які відрізняються від міфів індивідуальної свідомості, які зазвичай мають іншу природу виникнення. За соціальною міфотворчістю подеколи приховуються й спеціалізовані наукові розробки, цілі системи маніпулювання свідомістю з раціональними формами легітимації міфу.

Список літератури

1. Ортега-і-Гасет Х. Вибрані твори / Хосе Ортега-і-Гасет; [пер. з ісп. Вольфрам Бурггардт, В'ячеслав Сахно, Оксана Товстенко; передмова: Віталій Табачковський]. – К.: Основи, 1994. – 420 с.
2. Новейший философский словарь: 2-е изд., перераб. и доп. – Мн.: Интерпресссервис; Книжный дом, 2001. – 759 с.
3. Глобальное сообщество: Новая система координат (подходы к проблеме) / [рук. проекта и отв. ред. А.И. Неклеса]. – СПб.: Алетейя, 2000. – 320 с. – (Глобальные проблемы XXI века; Московская школа геоэкономических и социальных исследований; Вып.1).
4. Кара-Мурза С. Г. Манипуляция сознанием / С.-Г. Кара-Мурза. – К.: Оріяни, 2000. – 448 с.
5. Маркузе Г. Эрос и цивилизация. Одномерный человек: Исследование идеологии развитого индустриального общества / Г. Маркузе; [пер. с англ., послесл., примеч. А.А. Юдина]. – М.: ООО «Издательство АСТ», 2002. – 526 с. – (Philosophy).
6. Леви-Строс К. Мифологии: в 4-х т. – М.; – СПб.: Университетская книга, Т. 3: Происхождение застольных обычаев. – 2000. – 461 с.
7. Амельченко Н. Міф та нація – переплетення філософського та політичного дискурсів / Наталія Амельченко // Філософська думка. – 2003. – № 6. – С. 50-76.
8. Лифшиц М. А. Собрания сочинений: в 3 Т. / М.А. Лифшиц – М.: Изобраз. Искусство. – Т. 3. – 1988.- 560 с.

Т.Г. Шорина

МИФОЛОГИЗАЦИЯ МАССОВОГО СОЗНАНИЯ: ОНТОЛОГИЧЕСКИЕ И ФЕНОМЕНОЛОГИЧЕСКИЕ ИЗМЕРЕНИЯ

В статье исследуются социальные, феноменологические и психологические предпосылки мифологизации современного сознания, его содержательные отличия от «традиционного» древнего мифотворчества.

Ключевые слова: миф, мифологизация сознания, массовое сознание, технологическая цивилизация, культурная история

T. Shorina

MASS CONSCIOUSNESS MYTHOLOGIZING: ONTOLOGICAL AND PHENOMENOLOGICAL MEASUREMENTS

The article examines the social, psychological and phenomenological background of modern consciousness mythologizing, its substantial differences from the "traditional" ancient myth-making.

Key words: myth, the mythologizing of consciousness, mass consciousness, technological civilization, cultural history

УДК 1.140

С.М. Ягодзінський

ДИЗРУПТИВНІСТЬ ГУМАНІТАРНИХ ІННОВАЦІЙ У ПРОСТОРІ ГЛОБАЛЬНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ МЕРЕЖ

Гуманітарний інститут Національного авіаційного університету

Анотація. Досліджуються зміст і форма гуманітарних інновацій у культурі постмодерну. Спираючись на те, що інноваційна діяльність в інформаційну епоху стає соціальною потребою, ставиться питання про характер гуманітарних інновацій. У просторі глобальних інформаційних мереж вони перетворюються на носія їх соціокультурного потенціалу та основне джерело трансляції соціальної інформації.

Ключові слова: гуманітарні інновації, дизрупція, глобальна інформаційна мережа, інформаційний простір.

Вступ

Дискусії щодо визначення критеріїв новітнього етапу цивілізаційного розвитку точаться із середини ХХ століття. У західній філософській і соціологічній науковій літературі це відобразилось у розмаїтті дефініцій. Популярними стали поняття «інформаційне суспільство», «постіндустріальне суспільство», «суспільство знань», «мережеве суспільство» та інші. Проаналізувавши ідеї засновників відповідних теорій, Ф. Уебстер прийшов до висновку, що їх наповнення не завжди корелює з реаліями соціальної дійсності [11]. В основному погоджуючись із аргументами англійського дослідника, відмітимо, що він, на жаль, не пропонує альтернативи. На наш погляд, доволі вдалим є концепції «суспільства ризику» (У. Бек, Е. Гідденс) та «інноваційного суспільства» (П. Друкер, М. Майлс, Е. Роджерс, А. Пригожин). Вони, з одного боку, органічно доповнюють одна одну, а з другого, – описують три атрибутивні характеристики розвитку суспільства рубежу ХХ – ХХІ століть, а саме: інновацію, ризик і відповідальність. Узагальнення цих ознак у понятті «гуманітарна інновація» вважаємо евристично перспективним, таким, що допоможе розкрити зміст соціокультурного потенціалу глобальних інформаційних мереж, які нині активно трансформують історично усталені соціальні відносини та породжують нові.

Постановка завдання

У науковій літературі поняття гуманітарних (соціально-культурних) інновацій зустрічається лише описово, через що окреслити його зміст, обсяг, функціональне навантаження і приналежність до деякої групи філософських категорій складно. У першому наближенні погодимось із тим, що гуманітарні інновації – це «універсальні компоненти культурної динаміки, які забезпечують оновлення соціального досвіду в таких формах, які не мають руйнівних наслідків для суспільства і особистості» [7, с. 19].

Очевидно, це визначення потребує доповнення, адже воно відображає ідеалізовану картину соціальної дійсності, в якій долати конфлікти можна без втрати соціального контролю. З другого боку, повна відсутність інноваційної політики в гуманітарній сфері теж має негативні наслідки, оскільки призводить до заострення соціально-культурних і культурно-цивілізаційних проблем. Третьюю передумовою, що вказує на необхідність уточнення наведеного вище визнання є інкорпорація інноваційної діяльності в структуру характерного для «суспільства знань» способу виробництва. Як ми відмічали раніше, в сучасних економічних і політичних умовах «інновація перетворюється на соціальну потребу найвищого порядку» [13, с. 82], а тому оминуті інноваційну діяльність у соціокультурній сфері не вдається.

З'ясування сутності, характеру, змісту і форми інновацій соціокультурного простору глобальних інформаційних мереж і складає **мету** даної статті.

Основна частина

Інноваційна діяльність стає для суспільства кінця ХХ – початку ХХІ століття основою розгортання його соціокультурного потенціалу, спрямовуючою лінією застосування і примноження людського ка-

піталу. Т. Артем'єва і М. Мікешин метафорично порівнюють інновації з еліксиром життя соціуму. Вони стверджують: «Нині мова не йде вже про те, потрібні інновації, чи ні, а про те, що вони повинні здійснюватися» [2, с. 20]. В умовах тотального поглинання соціального простору інформаційними мережами кумулятивний вплив таких інновацій на всі форми суспільної свідомості стає прямим за формою і нелінійним, неочевидним за змістом. Розгалужені канали масової комунікації забезпечують формування системи переконань (як на індивідуальному, так і на колективному рівнях) із завчасно визначеними установками.

Психологи Ф. Зімбардо і М. Ляйппе навіть ввели до наукового обігу спеціальне поняття – «установочна система» [5, с. 56], яка, окрім установок, містить переконання, знання, почуття, наміри і поведінку. Думка про те, що названі компоненти паритетними є хибною. Перелічені елементи є похідними від установок, розгортаючи в соціальному просторі закладені в них ідеї, принципи і сутності. Але, якщо в доіндустріальному й індустріальному суспільстві носії та реципієнти соціально-культурних установок були персоналізованими, то в інформаційну еру вони не тільки не ідентифікуються однозначно, а й нерівномірно розподілені в просторі й часі.

Володіючи необхідними й достатніми інструментами мережевої активності (інформаційна підтримка, соціальна інженерія, реклама, PR-технології), політичні, економічні, військові й т.п. агенти впливу репрезентують гуманітарні інновації як визначники суспільного розвитку. Це з легкістю сприймається соціумом, оскільки на рівні суспільної психології гуманітарні інновації є аналогічними до науково-технічних як за походженням, так і за напрямом впливу. Відійти від їхнього отожднення, об'ґрунтувавши неправомірність зазначеної вище трактування, – важлива проблема соціально-філософського пізнання.

При вирішенні цього завдання звернемо увагу на процес формування науково-технічних і технологічних інновацій, який детально описаний у філософській літературі. Відкриття, здійснене вченим або науковим співтовариством, знаходить своє відображення у низці винаходів. Апробований винахід, ефективність якого підтверджена економічними, промисловими, конструкторськими обрахунками, набуває статусу новації. Перетворену на елемент матеріальної культури новацію ідентифікують уже як інновацію. Для неї характерні такі ознаки: 1) кореляція з темпами науково-технічного прогресу; 2) установка на практичну реалізацію чи перетворення на інструментальне знання; 3) продуктивна, інвестиційна та стимулююча функціональна орієнтація; 4) передбачуваність джерел інновацій і прогнозованість наслідків їх впровадження.

Не потребує додаткового доведення теза про те, що в епоху премодерну і раннього модерну джерела інновацій у духовній, матеріальній і соціальній сферах життєдіяльності суспільства істотно не відрізнялися. Опосередковано про це свідчить творчий доробок представників німецької класичної філософії, які системою філософських категорій прагнули

описати статику і динаміку культури в усіх її онтологічних станах. Зокрема, Г. Гегель у «Філософії права» безапеляційно наполягає на тому, що розум є «істинним, вічним, безумовно потужним началом» [3, с. 64], якому підкорені процеси як природного, так і духовного світів.

Для гуманітарних інновацій, на наше переконання, характерними є відмінні від описаних вище механізми впливу на соціальні процеси. Такі тенденції вперше були виявлені на категоріальному рівні в роботах К. Маркса. Віддаючи належне економічному базису, німецький дослідник детально вивчив структуру і функції надбудови, до якої відніс політичні, релігійні, освітні та інші сфери соціального життя. Як економіст, К. Маркс обґрунтував визначальну роль способу виробництва в системі суспільних доміант, а як соціальний філософ, він усвідомлював, що суспільна свідомість корелює із суспільним буттям лише в нормальних умовах функціонування соціуму. Соціальна революція здатна розірвати їхній діалектичних зв'язок, у результаті чого із дефінієндума суспільна свідомість перетворюється на дефінієнс, тобто визначник соціальних процесів. Саме тому в «Маніфесті комуністичної партії» К. Маркс і Ф. Енгельс радять при переході від одного ладу до іншого тотально знищувати всі елементи надбудови попередньої формації [8, с. 434], адже за сприятливих умов саме ці елементи можуть стати каталізатором реверсних змін соціальної реальності.

У ХХ столітті аналіз ролі соціально-культурних інновацій у цивілізаційному поступі людства привів дослідників до не менш радикальних висновків. Так, Ф. Ніцше, Х. Ортега-і-Гассет, Ю. Евола, Г. Дебор та інші вказували на нераціональні й ірраціональні детермінанти трансформації соціального простору й часу. У культурі постмодерну боротьба з нарративами остаточно нівелювала довіру до будь-яких авторитетів і пропонувананих ними інновацій, що призвело до елімінації відповідного поняття із соціально-філософського дискурсу першої половини ХХ століття. Повернення до проблематики гуманітарних інновацій відбулося в 60-80-их роках ХХ століття. У роботах А. Адамса, А. Маслоу, Ф. Тейлора, Г. Емерсона долається обмеженість структурно-функціональної парадигми, внаслідок чого соціально-культурні інновації набули самостійного онтологічного статусу поряд з інноваціями науково-технічними.

Незважаючи на це, і на рубежі ХХ – ХХІ століть ставлення до гуманітарних інновацій залишається стриманим, особливо в розрізі їхнього соціокультурного потенціалу. Е.М. Лісс пояснює це тим, що їх упровадження породжує діалектичнуперечність соціального і культурного [6, с. 9-10]. На жаль, дослідниця залишає поза увагою аналіз соціальних наслідків зняття суперечності. На нашу думку, вказана суперечність призводить до однозначної детермінації всіх форм суспільної свідомості артефактами масової культури. Фіксуєчи перманентний тиск останньої на особистість, Е. Хааг пише, що наслідком цього є «почуття безнадійності» або «гарячкова спрага діяльності» [12, с. 255-256]. Тобто інновація в

соціокультурній сфері або сприймається крізь призму недовіри, втоми, сарказму, сумніву, або миттєво поширюється в сприятливому середовищі, викликаючи ефект соціальної просторово-часової дифузії.

Детально цей феномен дослідив Е. Роджерс, який пояснив негативне ставлення до соціально-культурних нововведень нерівномірністю розподілу благ від наслідків їхньогоупровадження, які до того ж можуть бути бажаними та небажаними [10, с. 479-480]. І хоча в культурі постмодерну поширення інновацій стало елементом соціального конструювання, все ж потреба розмежування їхніх позитивних і негативних, очікуваних та неочікуваних, прямих і прихованих, передбачених та випадкових наслідків залишається актуальною управлінською проблемою.

Отже, атрибутом та ключовою відмінністю гуманітарних інновацій від науково-технічних і технологічних є їхній синергетичний характер. Форма, функції та значення останніх піддаються кількісному аналізу, а тому вони є константами соціальної інженерії, які відповідають за встановлення і підтримку динамічної рівноваги соціальної системи. У сукупності зі звичаями, традиціями, нормами, етичними, естетичними, правовими установками, які лежать в основі стабільної рівноваги, науково-технічні та технологічні інновації складають ядро суспільного розвитку.

В умовах нерівноважності, дисипативності, соціального хаосу усталені механізми втрачають дієвість. Причиною цього є або темп змін соціальної системи, або надзвичайна складність процесів, які їх супроводжують. Свого часу математик П.-С. Лаплас пояснював труднощі класичної науки ефектом «демона, що криється в дрібницях». Учений вважав, що, описавши всі закономірності та передбачивши необхідну кількість коефіцієнтів залежності, ми, тим самим, усунемо невизначеність. Із часом виявилось, що навіть якщо гіпотетично припустити можливість реалізації цього завдання, суто технічно затрати на його вирішення не корелюватимуть із цінністю результату і тривалістю потреби в ньому.

Екстраполяція ідеї «демона Лапласа» на соціальний простір різко контрастує із соціальним часом «мережевого суспільства». Поява гуманітарної інновації вже є ознакою виходу соціальної системи зі стану динамічної рівноваги, а її впровадження взагалі супроводжується високим рівнем нерівноважності та ентропії. За цих умов підричний характер соціально-культурних нововведень стає очевидним.

До наукового обігу поняття «дизрупція» було введене в кінці ХХ століття. Зокрема, в економічній теорії ним позначали продукт, послугу, метод, технологію, які здатні докорінно трансформувати ринок [9, с. 109] товарів і послуг. Тобто дизруптивні інновації виникають на місці розриву деякого процесу, або самі репрезентують розривні технології (як науково-технологічні, так і соціокультурні). Функціонально дизруптивні інновації руйнують усталені норми, зв'язки, взаємодії, традиції, не пропонуючи еволюційних процедур їх оновлення. У науковій літературі такі види інновацій інакше називають підричними, на відміну від інновацій, що підтримують обра-

ний темп і напрям розвитку. Останній вид інновацій назвемо прогресивними.

У гуманітарній сфері такі інновації кидають виклик соціуму й особистості, ставлять її перед сенсожиттєвими питаннями, змушуючи переглядати стійкі форми організації як суспільного, так і індивідуального буття. Деякі дослідники характеризують це як «парадокс інновацій» [6]. Він криється у тому, що навіть коли інновація є раціональною з погляду технології соціального, освітнього чи технічного процесу, вона все ж може дестабілізувати дійсність.

Глобальні інформаційні мережі початку XXI століття, на наше переконання, остаточно змінили структурні відношення й функціональні характеристики соціально-культурних інновацій. Класична схема інноваційної діяльності в гуманітарній сфері втратила свою легітимність, а місце причинно-наслідкових залежностей зайняли синергетичні закономірності.

У мережевому суспільстві поширення тієї чи іншої культурної інновації завжди супроводжується імовірністю перетворення її на дизрупцію. При цьому слід відрізнити дизруптивність і біфуркаційність. Спільним для цих понять є те, що вони фіксують і описують поведінку складної системи в нестабільному стані. Але є дві принципи відмінності. По-перше, якщо точки біфуркації закладаються в систему на етапі її проектування, то дизруптивність є зовнішнім стосовно системи елементом, і не може бути передбачена. Відтак, її вплив є не локальним, а глобальним: сприйнявши дію дизруптивних факторів, система змінює свою диспозицію, а її внутрішні зв'язки проходять стадію реструктуризації. По-друге, якщо у точці біфуркації неможливою є кількісна оцінка імовірності того чи іншого виходу з неї, то для дизрупції утаємниченою є точка входу.

На шляху досягнення мети нашого дослідження, приходимо до такого розуміння сутності дизруптивних гуманітарних інновацій: 1) їхня поява не є наслідком стану, динаміки і перспектив соціального прогресу та з необхідністю не слідує із жодних його детермінант; 2) дизруптивного характеру набуває лише та інновація, соціокультурний потенціал якої є достатнім для трансляції її наслідків (як позитивних, так і негативних) усіма каналами інформаційних мереж; 3) дизруптивність нововведення безпосередньо не залежить від його початкової потужності та цільової аудиторії; 4) дизруптивна гуманітарна інновація – це не стільки підсумковий результат, скільки процес; саме він є основним тілом інновації; 5) якщо точка біфуркації унеможливує вихід на початкові координати, то дизруптивна інновація зберігає точку входу; при цьому повторне відтворення інновації руйнує її дизруптивність; 6) підривною гуманітарна інновація може стати й у випадку, коли вона не містить новації (винаходу, відкриття), але набула нового способу репрезентації в соціальному просторі; 7) дизруптивність є завжди персоніфікованою на рівні індивідів, груп, класів, держав, організацій, рухів тощо, які й несуть відповідальність за усі можливі наслідки дії такої інновації в соціальному середовищі.

Вище зазначалося, що на метарівні дизруптивні гуманітарні інновації існують у формі установок, яку проектує їх власник, тому ми бачимо лише два способи їх імплементації в соціальному середовищі. Перший – ґрунтується на тезі про те, що розгортання зазначених інновацій майже не піддається контролю. Через це до соціуму має бути доведена вся наявна інформація щодо такої новації (дії) та експертні оцінки можливих наслідків. За посередництва інформаційних мереж, через систему референдумів, соціологічних опитувань оперативно формується колективне рішення, на основі якого агенти інновацій впроваджують її або зупиняють. При цьому важливим є те, що ініціатор інновації, в підсумку, не несе за неї прямої відповідальності. Така схема прийняття суспільно важливих гуманітарних рішень існує в багатьох розвинених країнах світу, законодавством яких передбачені спрощені форми плебісциту. На відміну від них, країни, що розвиваються, та країни «третього світу» практикують інший спосіб, а саме: джерело інновації отримує виняткове право на її введення, разом із тим, беручи на себе всю міру відповідальності і ризики за еventуальні впливи та наслідки.

Отже, прийняття дизруптивних гуманітарних інновацій діалектично зв'язане з відповідальністю за наслідки, які завчасно прогнозувати неможливо. І якщо співвідносні категорії «причина-наслідок», «необхідність-випадковість», «свобода-відповідальність» описують відношення, які є кількісно вимірними та якісно описовими, то у випадку дизрупції вони втрачають свій евристичний потенціал. Адже в соціально-філософському пізнанні відсутня система категорій, яка б дозволила описати, передбачити і прослідкувати наслідки дії дизрупції.

Через це правомірною вважаємо актуалізацію питання про соціальну дію і соціальні наслідки, що, як видові, входять до змісту поняття «соціальна відповідальність». У 2001 році Міжнародною організацією зі стандартизації (ISO) на запити транснаціональних корпорацій і державних регулюючих органів був розроблений стандарт ISO 26000, в якому отримав узагальнення концепт корпоративної відповідальності. В 2010 році в оновленій редакції стандарту тлумачення базових термінів було розширено, за рахунок чого від корпоративної відповідальності укладачі стандарту перейшли до відповідальності соціальної [1]. Під нею розуміються такі принципи, які: 1) сприяють стійкому розвитку соціуму; 2) враховують очікування зацікавлених сторін; 3) відповідають чинному законодавству і міжнародним нормам поведінки; 4) інтегровані в усі види діяльності та підпорядковують їх.

Упровадити вказані норми – означає прийняти певні обмеження в тій чи іншій сфері діяльності, а саме: бути відкритим, дотримуватися норм чинного законодавства та етики (професійної і загальнолюдської), поважати інтереси інших сторін, розвивати права особистості. Ці вимоги ставляться перед агентами соціальної діяльності (у тому числі й інноваційної) з однією метою – мінімізувати негативні

наслідки процесу задоволення інтересів і очікувань суспільства.

Висновки

Історично підтверджено, що цивілізаційний поступ людства неминуче потребував підривних (дизруптивних) інновацій. До моменту перетворення соціальних мереж на інформаційні їхній вплив носив локальний характер і видозмінював суспільне буття через еволюційні темпи. В умовах глобальних інформаційних мереж, конверсії та мобільності комунікативних систем вплив дизруптивних соціально-культурних інновацій, як і раніше, є непрогнозованим, але на рубежі ХХ – ХХІ століть він став ще й неконтрольованим.

Разом із тим, роль дизруптивних інновацій не зводиться винятково до прискорення темпів суспільного прогресу. Вони можуть також суттєво пом'якшувати негативні наслідки соціально-економічної, політично-правової та науково-технологічної діяльності. Засновник теорії інноваційної економіки П. Друкер в одній із останніх праць «Менеджмент» увів до соціально-філософського дискурсу проблему відповідальності за вплив. Він є свідомим того, що будь-яка діяльність має побічні продукти її функціонування, які у своєрідний і неочікуваний спосіб впливають на трансформацію соціальної реальності. Однак деякі інновації, особливо в сфері економіки, політики, освіти, права, здатні викликати значний резонанс у суспільній свідомості, підриваючи усталені структурні залежності й функціональні зв'язки. Особливість таких інновацій, на думку дослідника, полягає у неминучості відповідальності за скоєний вплив, «незалежно від того, був він навмисним чи ні... і тут недостатньо просто сказати: "суспільство не заперечувало" ... рано чи пізно суспільство почне розглядати будь-який вплив як посягання на своє благополуччя і змусить заплатити високу ціну тих, хто недбало працював над усуненням цього впливу і пошуком вирішення проблеми» [4, с. 305].

Одним із способів уникнення відповідальності полягає у бездіяльності. Зведена до мінімуму соціальна активність не загострює соціальної кризи. Ілюстрацією такої лінії поведінки можуть бути виважена риторика кандидата в депутати, конформізм чиновницького апарату, підкреслена толерантність політичного діяча і т.п. Очевидно, що в даному випадку соціальна

проблема знімається за рахунок послаблення суперечностей, але не вирішується остаточно.

У ситуації соціального конфлікту мають бути застосованими більш дієві методи. На жаль, на рівні суспільної психології засоби масової інформації перманентно транслюють ідею невідворотності радикалізації соціального напруження за неможливості його еволюційної деескалації. Раціональним і ефективним за таких умов може стати дизруптивна гуманітарна інновація. Тобто така подія, вчинок, ідея, яка, з одного боку, швидко відверне увагу соціуму від існуючої проблеми, а з другого, – перетворить її на основу подальшого поступу.

Список літератури

1. International Standard ISO/FDIS 26000:2010. Guidance on social responsibility // <https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso:26000:ed-1:v1:en>
2. Артемьева Т., Микешин М. Гуманитарный мир инноваций // Человек вчера и сегодня: междисциплинарные исследования / отв. ред. Киселева М.С. – М.: ИФ РАН, 2009. – Вып. 3. – С. 19-38.
3. Гегель Г.В.Ф. Лекции по философии истории. Пер. с нем. / под ред. Ю. Петрова. – СПб.: Наука, 2000. – 480 с.
4. Друкер П., Макьярелло Дж.А. Менеджмент. Пер. с англ. – М.: ООО «И.Д. Вильямс», 2010. – 704 с.
5. Зимбардо Ф., Ляйппе М. Социальное влияние. Пер. с англ. под ред А. Свенцицкого. – СПб.: Питер, 2011. – 448 с.
6. Лисс Э.М. Инновация как социокультурный феномен : дисс. ... д-р социол. наук: 24.00.01 / Лисс Элина Михайловна. – Ростов-на-Дону, 2002. – 227 с.
7. Малянов Е.А. «Рыночный спрос не выдвигает гуманитарные инновации в число приоритетов» [Текст]: беседа с ректором Пермского государственного института искусства и культуры проф. Е.А. Маляновым // Венчурный инвестор. – 2012. – № 2 (16). – С. 18-22.
8. Маркс К., Энгельс Ф. Манифест коммунистической партии // Маркс К., Энгельс Ф. Сочинения. Изд. 2-е. – М.: Государственное издательство политической литературы, 1955. – С. 419-459.
9. Осипов Г.В., Степашин С.В. Экономика и социология знания: практическое пособие / Научный совет по Программе фонд. исслед. Президиума Российской академии наук «Экономика и социология знания». – М.: Наука, 2009. – 220 с.
10. Роджерс Е.М. Диффузия инноваций. Пер. з англ. – К.: Вид. дім «Киево-могилянська академія», 2009. – 591 с.
11. Узбастер Ф. Теории информационного общества / Пер. с англ. – М.: Аспект Пресс, 2004. – 400 с.
12. Хагг Э. И нет меры счастью и отчаянию нашему // Кризис сознания: сборник работ по «философии кризиса». – М.: Алгоритм, 2009. – С. 249-256.
13. Ягодзинський С.М. Гуманітарні інновації у просторово-часовому вимірі інформаційного суспільства // Вісник НАУ. Серія: Філософія. Культурологія. – 2013. – № 2 (18). – С. 80-83.

С.Н. Ягодзинский

ДИЗРУПТИВНОСТЬ ГУМАНИТАРНЫХ ИННОВАЦИЙ В ПРОСТРАНСТВЕ ГЛОБАЛЬНЫХ ИНФОРМАЦИОННЫХ СЕТЕЙ

Исследуется содержание гуманитарных инноваций в культуре постмодерна. Опираясь на то, что инновационная деятельность в информационную эпоху – это социальная потребность, ставится вопрос о характере гуманитарных инноваций. В пространстве глобальных информационных сетей они превращаются в носителя их социокультурного потенциала и основной источник трансляции социальной информации.

Ключевые слова: глобальная информационная сеть, гуманитарные инновации, информационное пространство, дизрупция.

S.lagodzinskyi

THE DISRUPTION OF HUMANITARIAN INNOVATIONS IN THE SPACE OF GLOBAL INFORMATION NETWORKS

The article investigates the contents of humanitarian innovations in postmodern culture. Relying on the fact that the innovative activities in the information age is a social need, the author puts a question about the nature of human innovations. In the space of global information networks humanitarian innovations turn to their socio-cultural media capacity and the main source of social information broadcast.

Keywords: global information network, humanitarian innovations, information space, disruption.